

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.011/2013/8.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a felülvizsgálati eljárásban jogtanácsos által képviselt felperesnek a Péterfi Ügyvédi Iroda által képviselt I.r., II.r., III.r. alperes és a Dr. Kulhanek Annamária Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Kulhanek Annamária ügyvéd által képviselt IV.r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Kecskeméti Törvényszéken 8.G.40.309/2010. számon folyamatban volt és a Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.133/2012/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a IV.r. alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályon kívül helyezi és e körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a IV.r. alperesnek 15 napon belül 927.100 (kilencszázhuszonhétezer-egyszáz) Ft másodfokú és 4.427.100 (négymillió-négyszázhuszonhétezer-egyszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes 2005. augusztusában és szeptemberében különböző összegű hitelszerződéseket kötött az I-III.r. alperesekkel. A hitel biztosítékeként a felek a felperes javára első ranghelyen keretbiztosítéki ingójelzálogjogot alapítottak, második ranghelyen az I-III.r. alperesek teljes vagyonát terhelő zálogjog is bejegyzésre került. Az I-III. r. alperesek 2008-ban végelszámolás alá kerültek. A tulajdonukban lévő szarvasmarha állományra a végelszámoló - mindhárom alperes vonatkozásában - a IV.r. alperessel bértartási és haszonbértartási szerződést kötött. E jogviszonyok azt követően is fennmaradtak, hogy az I.r. alperes 2008. szeptember 8-ától, a II.r. alperes 2008. november 4-étől, a III.r. alperes pedig 2008. október 15-étől felszámolás alá került. A felszámolási eljárás során a felszámoló több alkalommal is nyilvános pályázaton hirdette meg eladásra az I-III.r. alperesek

vagyonát. Mivel a szarvasmarhák tartásához szükséges pénzügyi fedezettel az adósok nem rendelkeztek, a további veszteségek elkerülése érdekében szükségessé vált az állatok mielőbbi értékesítése. A felszámoló 2009. március 26-án pályázati felhívást tett közzé az I.r. alperes tulajdonában álló 1000 db hízó bika értékesítésére 65.000.000 Ft irányáron. A felszámoló 2009. április 15-én közjegyző előtt értékelte az erre a pályázatra érkezett ajánlatokat, és megállapította, hogy kizárólag a IV.r. alperes tett ajánlatot, aki a pályázatban meghirdetett állatokon túl az I-III.r. alperesek tulajdonában lévő valamennyi szarvasmarhára ajánlatot tett 500 Ft/kg, összesen 250.000.000 Ft + ÁFA vételáron. A felszámoló a pályázatot eredménytelennek minősítette, majd 2009. április 15-én a IV.r. alperessel három külön szerződést kötött az I., II. és III.r. alperesek állatállományának megvásárlásáról. Az I.r. alperes nevében 172.975.000 Ft + ÁFA vételárért, a II.r. alperes nevében 39.444.000 Ft + ÁFA összegért, a III.r. alperes nevében 37.581.000 Ft + ÁFA vételáron értékesítette a szarvasmarhákat.

E szerződések értelmében a IV.r. alperes 2009. április 1. napjától (visszamenőlegesen) kötelezettséget vállalt az állatállomány teljes ellátására. A vételár kiegyenlítéséről akként rendelkeztek, hogy 119.360.000 Ft-ot az eladók, a vevő követeléséből a szerződés aláírásakor a vételárból kiegyenlítenek, míg a fennmaradó összeg kiegyenlítése 60 napon belül esedékes azt követően, hogy az eladó által megbízott szakértő a szerződés aláírását követő 30 napon belül tételesen ellenőrzi a felszámított költségeket és számlákat. A pénzügyi rendezés körében a felek összesen 149.200.012 Ft-ban határozták meg a bértartási szerződések felmondásakor a lejárt tartozások összegét, mely felszámolási költségként elismerésre, a vételárba beszámításra került. A szerződés alapján járó - a beszámításra figyelemmel fennmaradó - vételárat a IV.r. alperes nem egyenlítette ki.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a három adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását, az eredeti állapot helyreállítását kérte, arra hivatkozással, hogy a szerződések a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 49. § /1/ és /5/ bekezdésébe ütköznek. Másodlagosan a Ptk. 200. § /2/ bekezdése alapján kérte a szerződések semmisségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását, mivel álláspontja szerint nyilvánvalóan jóerkölcsebe ütköztek a szerződések egyrészt amiatt, hogy nem a forgalomban elérhető legmagasabb vételáron jöttek létre, másrészt amiatt is, hogy a felszámoló felszámolási költségként ismerte el a IV.r. alperes bértartási követelését.

A Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.365/2010/6. számú hatályon kívül helyező végzése miatt megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megítélése szerint perbeli szerződésekkel

az alperesek nem sértettek jogszabályt, amikor a vételárba beszámították a IV.r. alperest megillető felszámolási (állagmegóvási, megőrzési) költségeket, ez ugyanis a Cstv. 49/D. § /1/ bekezdése értelmében megelőzi az első ranghelyen nyilvántartott keretbiztosítéki ingó jelzálogjogot. Álláspontja szerint a perben kirendelt igazságügyi szakértő megállapításai, illetve a IV.r. alperes hivatkozásai nem teszik kétségesse sem a szerződés érvényességét a felperes által támasztott egyik kereseti jogcímen, sem a szerződés alapján lefolytatott elszámolást. Nem áll fenn olyan érdeksérelem, amelynek kiküszöbölésére a IV. r. alperest további vételár fizetésére kellene kötelezni.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az I. és IV.r., a II. és IV.r., valamint a III. és IV.r. alperesek között 2009. április 15-én létrejött adásvételi szerződések érvénytelenségének okát kiküszöbölte, és kötelezte a IV.r. alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I.r. alperesnek 29.016.287 Ft-ot, a II.r. alperesnek 6.625.106 Ft-ot, a III.r. alperesnek 6.289.657 Ft-ot és járulékait. Az adásvételi szerződéseket ezzel a tartalommal érvényessé nyilvánította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A fellebbezés indokaira tekintettel arra hivatkozott: a felperes semmisség, jogszabályba ütközés körében tett érdemi hivatkozásai arra irányultak, hogy az alperesek között szóban létrejött adásvételi szerződésekben meghatározott forgalomban elérhető legmagasabb vételárnál alacsonyabb összeg szerepelt a 2009. április 15-én írásba foglalt szerződésekben, és nem történt meg a tényleges mérlegelési adatok alapján a vételár aktualizálása, a pontos összeg rögzítése. A másodfokú bíróság megítélése szerint a szerződések 4.) pontja alapján a IV.r. alperesnek az állatállomány súlya alapján kellett a vételárat kiegyenlíteni, amely - 7 %-os korrekciót levonva - a 2009. április 22-ig befejeződött mérések alapján összesen 590.891 kg volt. Ezt az összsúlyt kellett 500 Ft-tal megszorozni, az így megállapított 295.445.550 Ft-ot kell a felek által meghatározott vételárnak tekinteni. Ebből az összegből le kell vonni a 2009. április 16. és 22. közötti súlygyarapodás ellenértékét (összesen 3.514.500 Ft-ot), a fennmaradó 291.931.050 Ft-ot kell a IV.r. alperesnek a három eladó javára megfizetnie. Az írásba foglalt szerződésekben összesen 250.000.000 Ft szerepel, a kettő különbözete 41.931.050 Ft, ezt az összeget kell még megfizetnie a IV.r. alperesnek az I-III.r. alperesek javára.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint - a IV.r. alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 134. § /1/ bekezdésébe, 141.§-ába, 207. § /1/ és /4/ bekezdésébe, 361. § /1/ bekezdésébe és a Pp. 221. § /1/ bekezdésébe ütköző módon

jogszabálysértő.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az általa tett 250.000.000 Ft + ÁFA összegű ajánlat a teljes állományra vonatkozott. Ehhez képest a súlymérésnek csak annyiban volt jelentősége, hogy a felszámolási eljárás hatálya alatt lévő I-III.r. alperesek számviteli nyilvántartásából az állatok súly szerinti értéke kivezethető legyen. Másodlagosan arra is hivatkozott, hogy az általa tett 500 Ft/kg vételár ajánlat bruttó ár, a 250.000.000 Ft pedig nettó ár volt. Az előbbi árral számolva (400 Ft + 25 % ÁFA összesen 500 Ft/kg), a másodfokú bíróság által irányadónak tekintett 590.891 kg összsúly esetén a vételár nettó 236.356.400 Ft. Ez alapján megállapítható, hogy a 250.000.000 Ft nettó szerződéses vételár a mérést követően is megfelelt a szerződésben foglalt ellenértéknek. Harmadlagosan azt is előadta, miszerint a szerződések nem rendelkeztek arról, hogy a IV.r. alperes által végzett ellátás során elért súlygyarapodás elszámolása miként történjen. Ebből nem lehet arra következtetni, hogy a IV.r. alperesnek a saját költségén elért súlygyarapodást is meg kell fizetnie az I-III.r. alpereseknek. A súlygyarapodás tekintetében az I-IV.r. alperesek között közös tulajdon jött létre, az ezzel járó költségeket együttesen kell viselniük és ez alapján elszámolniuk. A vitatott szerződések tehát a felperes által hivatkozott okokból nem érvénytelenek, és a szerződések alapján lefolytatott elszámolás alapján sem állapítható meg olyan érdeksérelem, amely kiküszöbölésére a IV.r. alperest további vételár fizetésére kellene kötelezni.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a Pp. 272. § /2/ bekezdésében írtaknak, mert nem tartalmazza azt, hogy a IV.r. alperes milyen tartalmú határozat hozatalát kívánja, ezért azt a Pp. 273. § alapján hivatalból el kell utasítani.

Álláspontja szerint a Ptk. 234. § /1/ bekezdése alapján a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség, ezért a felülvizsgálati kérelem elbírálása körében is megállapítható az adásvételi szerződések semmissége és alkalmazható annak jogkövetkezményeként a támadott szerződések határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítása. A perben eljáró bíróságok a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megfelelő alkalmazásával állapították meg a tényállást és az vételár számításának módját.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmére figyelemmel a Kúria először azt vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelmet hivatalból el kell-e utasítani. A Pp. 270. § /1/ bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálati eljárás során az általános szabályok megfelelő alkalmazásával jár el. A felülvizsgálati eljárásra is irányadó tehát a Pp. 3. § /2/ bekezdésében rögzített alapelv, mely szerint a

beadványokat a bíróságnak tartalmuk szerint kell elbírálnia. A IV.r. alperes felülvizsgálati kérelmének tartalmából egyértelműen megállapítható volt, hogy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a felperes keresetét elutasító érdemi döntés meghozatalát kérte, ezért az a Pp. 272. § /2/ bekezdésében írt tartalmi követelményeknek megfelelt.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott arra is, hogy a kereseti kérelmében megjelölt semmisségi okok változatlanul fennállnak, ezért továbbra is kéri a támadott szerződések érvénytelenségének megállapítását. A Kúria ezzel kapcsolatban arra utal, hogy a felülvizsgálati kérelem rendkívüli perorvoslat, melynek célja - a Pp. 275. § /2/ bekezdése és a 272. § /2/ bekezdése alapján - a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemben, csatlakozó felülvizsgálati kérelemben megjelölt konkrét jogszabálysértésekre tekintettel, azok keretei közötti felülvizsgálata. Ehhez képest a felülvizsgálati ellenkérelemben a fél a felülvizsgálati kérelemre teheti meg az észrevételeit, de ez az ellenkérelem nem alkalmas a jogerős ítélet rendelkezéseinek vitatására. Figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletnek a semmisség körében tett megállapításait nem támadta, a Kúria ezt a kérdést - a hivatkozott indokok alapján - nem vizsgálhatta.

A Kúria a jogerős ítéletet ezért a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között érdemben vizsgálta felül és azt a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértőnek találta.

A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy a Cstv. 49. § /1/ bekezdésében írtak szerinti forgalomban elérhető legmagasabb vételár nem azonos a vagyontárgy elméleti piaci értékével. A felszámolási vagyon értékesítésekor a Cstv. által előírt nyilvános értékesítési módok közül alkalmazott értékesítési forma útján az adott időben elérhető legmagasabb vételár tekintendő a vagyontárgy forgalmi értékének.

Az elsőfokú bíróság ítéletében úgy foglalt állást, hogy a felek 500 Ft/kg vételárban állapodtak meg, melyet bruttó összegnek kell tekinteni. Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes, illetve fellebbezési ellenkérelmükben az alperesek az ítéletnek ezt a megállapítását nem támadták. A Pp. 252. § /3/ bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálhatja. Ehhez képest a másodfokú bíróság az 500 Ft/kg vételárat nettó árnak tekintette és ezáltal olyan ténykérdésben foglalt állást - indokolás nélkül - az elsőfokú bíróságtól eltérően, amelyet a felek ekkor már nem vitattak.

A IV. r. alperes helyesen hivatkozott arra a felülvizsgálati kérelmében, hogy bruttó érték esetén az állomány össztömegével

számolva - a IV. r. alperes által megfizetni vállalt - 250.000.000 Ft+ÁFA összegnél kevesebb, nettó érték esetén viszont a fenti összegnél több a kg szerint meghatározott vételár.

A Kúria megítélése szerint a fent kifejtettekre tekintettel az adott ügyben a másodfokú bíróságnak abból kellett volna kiindulnia, hogy mérés esetén a bruttó 500 Ft/kg volt a piacon elérhető legjobb vételárnak tekintendő ezt meghaladó bizonyított ajánlat hiányában. A megkötött szerződésben szereplő az állatállomány egészére vonatkozóan meghatározott vételár is a piacon elérhető legmagasabb vételár volt, mely magasabb vételárnak bizonyult, mint a kg szerinti vételár. Így a Cstv. 49. § /1/ bekezdésében foglaltak az adott tényállás mellett nem sérültek.

A fenti jogi álláspontra tekintettel a Kúria a IV.r. alperes harmadlagosan előterjesztett felülvizsgálati kérelmében foglaltakat érdemben nem vizsgálta.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú és felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest a Pp. 270. § /1/ bekezdés alapján irányadó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ és /5/ bekezdéseire - a IV.r. alperes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségei megfizetésére.

Budapest, 2013. május 14.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr.Osztovits András sk.előadó-bíró, Dr.Szabó Péter sk.bíró